

Aan de Adviescommissie Wetenschappelijke
Integriteit van de RUG

Groningen, 17-11-19

Geachte Commissie,

U bood ons vrijdag j.l. de gelegenheid te reageren, ‘liefst binnen een week’, op de nieuwe stukken die door Bart Droog zijn ingediend.

Het is aan de ene kant misschien wenselijk op elk punt serieus in te gaan, maar ten eerste zijn deze klachten ‘meer van hetzelfde’ en ten tweede merk ik dat het me, na al sinds december – dus bijna een vol jaar – mede-doelwit te zijn geweest in de georkestreerde campagne tegen Van Liempt, aan de energie ontbreekt.

Misschien is het daarom goed alvast te zeggen dat als gaat gebeuren wat Droog liet doorschemeren – de indiening van een nieuwe klacht, nu tegen de promotoren, wegens ‘belangenverstremgeling’ of iets van dien aard – ik me daartegen niet meer zal verweren. Droog c.s. hebben bijna een jaar mijn leven bepaald en elke dag daarvan was er één teveel. Dat gaat dus niet nog een keer gebeuren. Als hij zijn acties tegen ons voortzet zal ik u t.z.t. formeel mededelen van verweer af te zien, uiteraard zonder daarmee op enig punt schuld te bekennen.

Eén punt in de nieuwe serie klachten verdient aandacht, ter voorkoming van misverstanden. Met fraude door Van Liempt heeft het niets te maken. Het betreft de samenstelling van de promotiecommissie. Droog meent dat iemand die betrokken is geweest bij het opzetten van het onderzoek (in casu prof. Houwinck ten Cate) geen zitting meer mag hebben in die commissie. De gang van zaken is als volgt geweest. Ten Cate zat in de eerste begeleidingscommissie voor het onderzoek, dat toen nog geen promotie ten doel had. Die commissie is enkele jaren geleden één keer bij elkaar geweest voor een algemene verkenning. Dat Ten Cate, toen directeur van het Instituut voor Holocauststudies, in die commissie zat

was logisch. Hij heeft als commissielid enkele adviezen gegeven en in een later stadium enkele hoofdstukken van commentaar voorzien. Pas daarna is het onderzoek een promotie-onderzoek geworden. De begeleiding ging daarmee over op Van Liempts promotoren. Ten Cate is uiteindelijk als algemeen erkende expert op het onderzoeksterrein gevraagd toe te treden tot de promotiecommissie. Deze commissie moet de vraag beantwoorden of een proefschrift kan worden toegelaten tot de verdediging. In de praktijk betekent dit dat zij verklaart dat het onderzoek voldoet aan de eisen van een proefschrift. Er bestaat geen enkel bezwaar tegen het betrekken van vroegere meelezers bij dit oordeel. Het is een regelmatig voorkomende rolwisseling.

Nog helemaal los van deze constatering wijs ik erop dat de promotiecommissie in het geval van Van Liempt bestond uit vier, in plaats van de vereiste drie personen. Drie van de vier leden hadden geen enkele band met het onderzoek.

Verder zou ik graag nog een paar opmerkingen maken over de hoorzitting en dan met name over wat door mevrouw Bergen en de heer Broersma naar voren is gebracht.

Lotte Bergen toonde zich verontwaardigd dat wat zij haar 'biografie' noemde, niet in de tekst van het boek en ook niet in de noten was genoemd, maar alleen in de literatuurvermelding. Los van het feit dat zij in het boek zelf niet spreekt van een biografie maar van een 'biografische schets', is het dienstig op te merken dat de staf van het Herinneringscentrum Kamp Westerbork (HcKW), waar men de publicatie van Bergen natuurlijk kende, het onderzoek van Van Liempt van meet af aan heeft ondersteund onder het motto dat er daardoor eindelijk in de behoefte aan een biografie van Gemmeker zou worden voorzien. De publicatie van mevrouw Bergen gold, met alle respect voor het werk dat zij zich als bachelorstudent heeft getroost, als 'een scriptie met een kaft eromheen'. In zijn soort vond men het werk van goede kwaliteit, maar nadat het boek verschenen was werd een echte biografie volgens het HcKW nog steeds nóg gemist. Dit mede omdat de bronnen die mevrouw Bergen gebruikte al geruime tijd bekend waren - Van Liempt had er al de beschikking over voordat zij aan haar onderzoek begon. U kunt eventueel zelf bij de

toenmalige directeur van het HcKW informeren hoe er tegen Bergens boek werd aangekeken.

Als Van Liempt haar publicatie in de tekst had moeten noemen, zoals mevrouw Bergen poneerde, had hij weinig anders kunnen zeggen dan dat deze geen nieuwe bronnen gebruikt en geen conclusies trekt die niet al vanaf de jaren 1950 ten aanzien van Gemmeker zijn getrokken, namelijk dat de commandant moet hebben geweten welk lot zijn slachtoffers te wachten stond. Was Lotte Bergen werkelijk beter af geweest met een opmerking à la ‘er staat in vergelijking met de bronnen waarover historici reeds lang beschikken geen nieuws in haar boek en ik heb het daarom niet gebruikt’? Dat valt sterk te betwijfelen.

Ook de boeken van Nanda van der Zee en Van Riet hebben *nooit* gegolden als biografieën van Gemmeker. Droog sprak er in de hoorzitting schande van dat Dirk Mulder een voorwoord schreef voor het boek van Van der Zee, terwijl hij ook paranimf was bij de promotie van Van Liempt. Maar in plaats van *inconsistent*, zoals Droog Mulders opstelling (dis)kwalificeert, was die opstelling juist volkomen consistent. Het boek van Van der Zee gaat over de deportaties vanuit Westerbork en is - ook volgens het HcKW - geen biografie van Gemmeker.

Tenslotte over de klacht van Koert Broersma. Zijn cahier *Westerbork gefilmd* heeft zeer grote verdiensten. Niemand zou dat willen bestrijden, en Van Liempt al helemaal niet. Van Liempt heeft het daarom vijf keer in de noten genoemd, waarvan één keer met de opmerking: ‘Veel van de hier beschreven feiten komen uit het cahier ‘Westerbork gefilmd’ van de onderzoekers Rossing en Broersma’. Bij doorvragen tijdens de hoorzitting bleek dat Broersma tevreden zou zijn geweest als de namen van de auteurs waren genoemd in de lopende tekst. (In de lopende tekst staat nu: ‘twee onderzoekers’; voor hun namen moet de lezer in de noot kijken). Ik herhaal wat ik ook tijdens de hoorzitting heb gezegd: als Broersma zich tekortgedaan voelt is dat zeer te betreuren. (Ik betreur dat ook persoonlijk.) Maar als hij er ook in uw ogen in de lopende tekst te bekaaid afkomt (wat ik dus in alle nuchterheid *niet* geloof) kunt u als CWI beter de twee promotoren daarop aanspreken dan Van Liempt. Omdat deze biografie geen bibliografisch georiënteerde studie is horen namen van

geraadpleegde auteurs uiteraard wél in de noten, maar volgens de promotoren zo min mogelijk in de lopende tekst thuis.

Deze opvatting hoeft niet iedereen te delen. Maar zij is hoe dan ook legitiem en zij wordt in allerlei wetenschappelijke publicaties in praktijk gebracht.

Hoogachtend,

Doeko Bosscher